

Pingahua Inuit Qaujimaqatugangit Katimajiit

Naittuq Taiguagakhaq

2009-2012

NAUNAIPKAIDJUT	4
INUIT QAUJIMAJATUQANGIT KATIMAJIIT ILAUYUT	5
2009MIT-2012MUT HULILUKAARUTIT	6
APRIL 21MIT-23MUT, 2009 – IQALUIT	6
TAMAPTA MALIKTAKHAVUT – UQAQTAKHANGIT ADM-NGANIT CLEY-KUNNUT	7
KAVAMALIQUIYIKKUT – UQAQTAKHANGIT ADM-NGANIT	8
NOVEMBER 24MIT-26MUT, 2009 – IQALUIT	10
PINAHUATTIARIAQARNIRMUT AULATAUTJUTIT	10
APIRHULIRIYIITKUT – UQAUHIQAQLUTIK MALIGALIYIIT IKAYUQTIT UNALU PITQUHIQMIK IKAYUQTTI HAVAKVIANI APIQHUIYULIQIYIT	10
MALIGALIURVIK – KATIMAJIIT QUN’NGIAQTAA KATIMATILLUGIT	12
PIQQUSILIRIVVIK – UQAQTAKHANGIT HAVAAKHAUHIQ TUTQIKHAIYI	12
TAMAPTA MALIKTAKHAVUT – UQAQTAUYUQ ADM-MIT EIA-MUT	12
MARCH 23MIT-26MUT, 2010 – IQALUIT	14
UQAQTAKHANGIT MINISTA TAPARJUK CLEY-KUNNUT	14
TAMAPTA MALIKTAKHAVUT	16
INUUSILIRINIQ UQAUDJAUYUMIK IKAYUQTAUYUQ NAKURUDJUTIKKULLU	16
QANGARAALUKNITAT NUTAQQAT ANGAYUQQAAMINIT AULLAQTITAUVAKTUT AHINUT SIKUURIAMIKNI	16
IHARIAGININNGANIK IKIKLIYUUMIQNIQ HAVAQATIGIIKTUT	18
INIRNIRIIT PINAHURUTIT MALIGAQ	19
OCTOBER 27MIT-29MUT, 2010	20
NUTAQQIQINIQMUT	20
INUIT INUUSILIRINIQ UNALU INUIT MAMISARNILIRINIQ	22
JUNE 7MIT-9MUT, 2011 – IQALUIT	24
UQAQTAKHANGIT – DM-NGUYUQ CLEY-KUNNUT	24
INUIT QAUJIMAJATUQANGIT NAUNAIPKAINIQ ILUMUURUTINGINNIK KAVAMATKUNNI	25
INUIT PITQUHINGINNIK UQAQHUTIK IKAYUQTUT UNALU AANIAQTAILINIQMUT NAKURUDJUTIKKULLU	25

IQ HAVAKVINGIT IHUMALIURUTINGIT - 2010MIT - 2013MUT	26
UQAQTAKHANGIT – JOANNA QUASSA UUMUUNA UQAQTAUYUT UNIPKAAT MALIGAQ.....	26
NOVEMBER 2MIT-4MUT, 2011 – KANGIRLURAAPIK	27
UQAQTAKHANGIT – MEEKA ARNAKAQ	27
ILAGIIKTUNUT NINGAQTALINIQMUT MALIGAQ	27
JUNE 26MIT-28MUT, 2012 – IQALUIT	29
UQAQTAKHANGIT – ADM-NGUYUQ CLEY-KUNNUT, NAULLAQ ARNAQUQ	29
AANIAQTULIRIYITKUT INUUHILIRIYITKULLU	29
NUNAVUT NUTAAQAT INUULRAMMILLU ILAUYUQ MALIGAQINIRNIRIIT INUULRAMMIILLU PINAHURUTIT (NUTAAQ HAVAAKHAUHIQ)	31
NAITTUT PIYAKHANGIT PINGAHUANUT KATIMAJIIT	33

Naunaipkaidjut

Tamna Inuit Qaujimagatuqangit Katimajiit (Katimajiit) tikkuaqtauyut Ministanit uqaudjautigiami ikayuriamilu ukunanut Inuit Qaujimagatuqangit Nunavut Kavamatkunnut. Titiraqhimayumi Kangirhidjutit piliurhimayuq katimayiitkunnut, piqaqtuq ukiumi piyakhangit tunigiami taiguagakhaq Ministakkunnut hulilukaarutitut katimayiingit piyakhanginnikluuniit Inuit Qaujimagatuqangit Katimajiit piqaqniaqtut Nunavut Kavamatkunnut. Una taiguagakhaq pipkaidjutiuyuk hitamanik katimapkainiq Katimayiinginnit 2009mit – 2012mut maniliurnirmut ukiunga, ihivriuhugulu uqaqtamiknik tuniplugulu titiraqhimayut akhuurutaulluaqtut piyakhangit Nunavut Kavamatkunnut.

Katimayiitkut piliurhimayuq kavamaungittumi ilaayunik ilihimayunik ayuittuniklu ukunani non- Inuit Qaujimagatuqangit uqaudjiuyukhamiklu Nunavut Kavamatkunnut Havakvinginnut. Hivulliqaq Katimajiit ilaayut ilaayuquyut malruuknik ukiunik (2003mit-2004mut). Tugliat Katimajiit tikkuaqtauyut 2005mi ilanganut ilaayut niruaqtauffaaqtut, ilaayuquyullu pingahunik ukiunik (2005mit-2008mut). Tamna ilaayut pingahuanut Katimajiit tikkuaqtauyut Maatsi 2009mi, ilaayuquniaqtutlu pingahunik ukiunik (2009mit-2012mut).

Havaktut iluani havakviuyunit Tuttarviit, katimayiitkut ikayuqtut kavamatkunni pigiamikni Inuit Qaujimagatuqangit qanuriliurutingit havaaktamikni ubluumaamut ubluumaamit pigaangat. Katimayiitkut kikliqangitait havakviit pigiami aadlanik uqaudjautinik ihariagiyaayuq.

Inuit Qaujimagatuqangit Katimajiit Ilauyut

Inuit Qaujimagatuqangit Katimajiingit nakuuyut piqariami hakugiktumik ilauyuqinik tamainnit Nunavunmit ikayuqtuq tamaita pingahuuyut avikturhimayut nunallaangillu, inugiaktunut inugiangittunullu. Tadja, katimayiingit piqaqtuq hapkuninnga:

1. Arnaoyok Alookee	Iqaluit
2. Gamailee Kilukshak	Mittimatalik
3. Andre Tautu	Igluluaryuk
4. Erksuktuk Eetuk	Salliq
5. Jacopie Iqalukjuaq	Kangirluraapik
6. Koonoo Oyukuluk	Ikpiaryuk
7. Leonie Qrunnut	Igluulik
8. Peteroosie Qarpik	Pangniqtuuq
9. Qabaroak Qatsiya	Kinngait
10. Ragalee Angnakok	Qikiqtarjuaq
11. Sammie Peter	Iqaluit
12. Simeonie Aqpik	Kimmirut
13. Liza Ningiuk	Ausuittuq
14. Marie Anguti	Kugaaruk
15. Alice Ayalik	Kuglukuk

2009mit-2012mut Hulilukaarutit

Katimayiitkut katimayut 7nik 2009mit-2012mut.

April 21mit-23mut, 2009 – Iqaluit

Una naunaiyaqtaa hivulliqaq katimadjutaut ilauyuquyunut pingahua Katimajiit. Una katimadjut ihumagilluaqtaa ihumaalutinganut naunaipkaininnganut.

Katimadjutinga:

1. Huuq Piyuq Katimajiit
2. Ihivriuninnga Kangirhidjutit
3. Katimadjutingit qanuriliurutikhangit, katimadjutinganut akiliuhiakhaq
qanuriliurutikhangit, tingmidjutikhangit ihariagutinginniklu akiliqtamiknik
manikhaqtaafaarutikhanginnik titiqqat
4. Niruaqlutik ikhivautalik Tuglia Ikhivautalik, ilauyuhag Ihakhimagit Inuuhikhamut
Katimayiyukhamik
5. Niruaqlutik tallimanik ilauyut ittukhat uumani Nunavunmi Nunangit Humi Ittaakhaanik
Atingit CLEY-kunnut
6. Avvaklugit katimayiitkut pingahunik katimayiuqarlugit, tamarmik ihumagilluaqlutik
kavamatkut havakvinginnut: Aaniaqtuliriyiitkut: Ilinniaqtuliriyiitkut: Apirhuiliriyiitkullu
7. Tamapta Kavamatkut Maliktakhavut – ADM-nguyuq CLEY-kunnut
8. Uqaqtakhangit – ADM-nguyuq Kavamaliqiyikkunnut

Niruaqlutik Ikhivautalik Tuglia Ikhivautalik

Katimayiitkut niruaqtaat Arnaoyok Alookey ikhivautalikhaq unattaq Qabaroak Qatsiya tugliuyukhaq ikhivautalikhaq.

Ihakhimagit Inuuhikhamut Katimayiyukhamik Ilauyuq

Katimayitkut niruaqtaat Alice Ayalik Katimayiyukhaq ukununga Ihakhimagit Inuuhikhamut Katimayiyukhamik.

Nunavunmi Nunanginnik Atiliuqtukhat Katimayit

Katimayitkut niruaqtaat Jacopie Iqalukjuaq, Peteroosie Qarpik, Andre Tautu, Eqsuquq Eetuk, unalu Alice Ayalik.

Pingahut Katimayit uqaqtukhat pingahunut kavamatkunni havakvinginnut

Aaniaqtuliriyitkut Inuuhiliriyyitkullu: Liza Ningiuk, Andre Tautu, Jacopie Iqaluikjuaq, Sammie Peter, Eqsuqtuq Eetuk

Ilinniaqtuliriyitkut: Ragilee Angnakok, Alice Ayalik, Koonoo Oyukuluk, Qabaroak Qatsiya, Peterloosie Qarpik

Apirhuiliriyyitkut: Gamailee Kilukishak, Leonie Qrunnut, Arnaoyok Alookee, Simeonie Aqpik, Marie Anguti

Tamapta Maliktakhavut – uqaqtakhangit ADM-nganit CLEY-kunnut

ADM-kut CLEY-kunnut naittumik uqaqtut uumuuna Tamapta Maliktakhavut.

Katimajit apirhuutingit/kiudjutingit:

Katimayitkut uqaqtaat akhuurutaulluaqhimayuq havaanga havaariniaqtaat ukununga Apirhuiliriyyitkut, Ilinniaqtuliriyitkut, unalu Aaniaqtuliriyitkut Inuuhiliriyyitkullu, hapkuat havakviit angiyumik ayurhautiqarmata nunavunmi. Katimaffaalirupta katimayitkut tuhaayumayut tamainnit havakviuyunit: Apirhuiliriyyitkut uumuuna Ilagiiktunut Ningarniqmut Maligaq; Aaniaqtuliriyitkut Inuuhiliriyyitkunnillu nakurudjutimut pinahuarutit; unalu Ilinniaqtuliriyitkut kitunik pinahuarutit piqaqtut.

Aangayaaqtuinnaqtut imiinaqtut higaanginnaqtullu unalu aaniaqtailiniqmik inuuyuq

Katimayitkut qun'ngiaqtait inuulrammiit atuinnaqtut aangayaarnaqtunik imiqniklu, nutqaqtaulimairuknaqhiyut. Takuvaktut aaniqtiqtiyut ilanginnik, inirniilluanut kangirhimangittut hapkuat atuqtauyut. Qakugunnguqqat, takuyumayaat tikinnahuaqtanginnik titiraqhimayukhat

Tamaptikni aaniaqnaittumik inuugiamikni pihimayut ihuaqtunut pinahuarutit. Ihumagiyut, una uuktuutigillaklugu, Paliihimat takuyaqtakharaluangit “uqaqtaugumik” kinaliqaak niuvrutiliqtuq aangayaarnaqtunik imiqnikluuniit. Tamna ilauyut katimaqatigitquiyut Nunamikni Paliihimatkunni, nakuutqiamik kangirhigiamikni havaangit Paliihimat piliuriamiknilu ihumaliurutikhanik havaqatigiigiarumik. Katimayitkut ihumaaluliqtut hivunikhaa Nunavunmiutanut. Pitquyait sikuurviit ayuirhagakhat ilaliutiyut naunaitkut qayangnarutingit hapkuninnga aangayaarnaqtunik imiqniklu.

Kavamaliqiyikkut – uqaqtakhangit ADM-nganit

ADM uqaqtuq kavamatkut qanuriliurutingit havaangillu.

Katimajit apirhuutingit/kiudjutingit:

1. Havakviqaqtukhaugaluat nunallaani katitiriamikni Inuit Pitquhinginnik Maligaaq.

ADM kiudjutinga: “Ilihimayugut puiguqtakhangitavut inuit pitquhinginnik, kihimi ayurhauvingit havakviqariami manikhatigut pikmat”.

Atauhiq ilauyuq uqaqtuq “inuit pitquhingit ilitariyaungitpaktuq kavamatkunni. Quviahuktunga takugiaqni quviagiyat inuit pitquhinginnik taimaalu Inuit Qaujimajatuqangit pipkaidjutiliqtuq kavamatkunni. Inuit Maligangit atauttimungaqtautiyat Mittimatalikmi. Ihumagiunga (tamna Maligangit) atuqtauniaqtuq hivuniqmi angiqtaukpat kavamatkunni”. Aadlattaq ilauyuq takuyumayuq, “IQ-mik GN-kunni, humaangittuq maniktuutiqaqqat inirnikhavut tammaliqmata piquqtutit inuit qangaraaluknitanik ilihimaninnginnik”.

ADM kiudjutinga: “Ilihimayunga Apirhuliriyitkut ihivriutait Inuit maliganganik. Piqqusilirvvik akhuurutaupluni nayugaqvikhauniaqtuq talvani inuit pitquhinginnik ayuirhariamikni qakugunnuaq”.

2. Inuinnanik havaarilluaqaliqqat?

ADM kiudjutinga: “Takuyugu Inuinnanik havaarilluaqaliqqat?; mamianaugaluaq, Inuit sikuuqtut iniqtiqtut sikuurutimiknik qablunaanut nunanganut nuuligtut havaakhamiknut”.

Atauhiq ilauyuq takuyumayuq “amigaittunik ilihaidjutikhanginnik GN-kunni”.

ADM kiudjutinga: “Puigungitquyatka havaqatitka amigaittukhaugaluat ilihaidjutikhanik piliuqhimayut GN-kunnit”.

Ilauyuquyuq kiuyuq uqaqhuni, “lhuaqhaqtiqaqtuq atauhiqtirninnganik inuit pitquhinginik kavamatkunni taimaa qaangiqtut 10nik ukiunik. Quviagigiyagit inuulramiugavit havaaqaravit ADM-mik.”

3. GN-kut havainnaqqat Inuktituinnaqmik?

ADM kiudjutinga: “Havaktukhauyugut hitamauyumi uqauhiuyut una kitkutuinnainnut kavamagigamiuk”.

Atauhiq ilauyuq ihumagiya “pidjutiqaqtukhaugaluaq malruuknik uqauhiqaqtunut aaniarvikmi havaktunut, niuviqvikni inuit katimavinganit nakuutqiamik ikayuriamikni inuktituinnaqtut uqayuktut inirniiriinut”.

ADM kiudjutinga: “Ukunatitut uqaqtiqainnakharmat, aaniarvikmitut, una uuktuutigilugu, maligaqaqtugut ... havakkuvit kavamatkunni, tamaita titiqqat titiraqhimayukhauyut hitamanik uqauhinginnik”.

November 24mit-26mut, 2009 – Iqaluit

Katimadjutinga

1. Kangirhidjutit, tingmidjutikhangit qanuriliurutikhangit akinga ublungit katimadjutinga unalu katimadjutinganut akiliuhiakhaqm
2. Pinahuattiaruaqarnirmut Aulatautjutit
3. Uqaqtakhangit – Apirhuliriyiitkut
4. Uqaqtakhangit – Uqauhinirmut Maligaaq, Pitquhiliqiyiitkut
5. Maligaliurvik - Katimajiit Maligaliurvikmunngaayukhat qun'ngiariami katimatillugit.
6. Uqaqtakhangit – Piqqusilirivvik, Pitquhiliqiyiitkut
7. Uqaqtakhangit – Kavamaliqiyiitkut

Pinahuattiaruaqarnirmut Aulatautjutit

Pinahuattiaruaqarnirmut Aulatautjutit titiqqamik apiriyauyut hivulliqpaaqmi katimatillugit katimayitkut. Una titiraq tuniyauyuq katimayitkunnut angiqtakhaanik. Angiqtaukpat tamainnit ilauyuquyunit, ilaliutiniaqtuq uumani Inuit Qaujimajatuqangit Kangirhidjutit.

Apirhuliriyiitkut – uqauhiqaqlutik Maligaliqiyit Ikayuqtit unalu Pitquhiqmik

Ikayuqtti Havakviani Apiqhuiyuliqiyit

Maligaliqinirmut Ikayuqtinga Apirhuliriyiitkunnit uqaqtut havaariyakhangit Katimayyingit, Maligaliqinirmut Ihumaliurniqmullu unalu Nunallaani Apirhuliriyiitkut Kuatiliqiyiitkullu. Apirhuqtauyup Ikayuqtinga uqaqtut tamna Havakviup Ikayuutiqarvinga, Itiqtauviup havakvinga, tamna Maligaliqinirmut Maligaryuangita Maliganganik Havakvingit, Maligaliurvinga, Maligaliqinirmut Atiliurniq, Nunannganik Nanminiriniqmut Havakvinga unalu Havakviup Hapummiriniqmut Atiliurniq.

Katimajjiit apirhuutingit/kiudjutingit:

Katimayitkut uqaqtut nuutiqtitkumitku apirhuqvikharaluanga ublua ihumaalutigiyanginnaqtauyuuq nunallaani, kihimilluaq tahapkunanut itiqtaunginnaqtunut. Apirhuqvikhangit nuutiqtitaugangat, tamna inuk, ilangillu uqaqtauyut, talvuuna ayurhaqtipkaiyuq iglumini nunagiyaminilu. Atauhiq ilauyuq naunaiqtitaa, “ilangit nunallaani tammaivaktuuq inukmik inmikkut pigaangamik utaqqikmat apirhuqvikhanganik”. Atauhiq ilauyuq uqaqtuuq piqaqtukhaugaluuaq amigaittumik pidjutikhanginnik inuit nunallaani uqaqtatigiakhainnik apirhuqtaunahuat ikayuqtinginnik; amigaittumik uqaqtamiknik apirhuqvikmi qanuriliurutingit ikayuqniaqtuugaluuaq ikikliyuumiriama ihumaalutimik apirhuqtaunahuaqtumut ilanginnillu, talvuuna pipkaidjigiamilu huliniaqtuuq inmikmut aadlanulluuniit.

Katimayitkut takuyumayut *Isumalirijiqtaqpat Inuktituinnaq* (Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut) atuqtauyut Apirhuiliriyyitkunni. Taimaa Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut atuqtaugumik, as pitquyaukmat atauhiqmit ilauyuq, ikitqianiaraluaqtut inuit iniqtauyut ikitqianiaraluaqtutlu ihariaginiaqtut ikayuutikhanginnik ukunatitut Qimaavik (arnat qimaavinga Iqalungmi). Qun’ngiaqtaminik atauhiqmit Inirniiriimit, taamna nutaaq Apirhuiliriyyitkut havaanga itqaummaqtitaanga itiqtauhimayuuq inuk qangaraaluknitaminik pivanganik, aadlangayuuq Inuit takuyaminik; Inuit takuyaminik ihumagilluaqtait hivuninnganik, ihumagiplitik tamaita inuit aadlanguqtaaqtaat tadjat atuqtaminik. Inuit ihumagiyut taimaa tamna inuk naunairumiuk huuuq pipkaidluaqtaa ayurhautigiyanganik aadlanguliqtuuq nakuutqiamik inuuhinganik; ayurnaqtumik, “tamna nutaaq Apirhuiliriyyitkut maligangit inukmut pingittuuq”. Inirniiriit takuyumayut Inuit Pitquhingit Maligangit ayuirhaqtauyut tamainnut tahapkuat havaktut ilauyulluuniit Apirhuiliriyyitkunnu, taimaatut nakuutqiamik kangirhidjutiqariami Inuit takuyaminik Apirhuiliriyyitkut ihumaalutigiyamiknik, tunigiamilu

tahapkuat ihivriutut maligaliuqtullu tunngavikhamik talvuuna piliuriami Nunavunmut pilluaqtunik kiudjutinik.

Maligaliurvik – Katimajiit qun’ngiaqtaa katimatillugit

Katimayitkut Maligaliurvingmunngaayut qun’ngiarimikni katimatillugit. Amihunut, hivulliqaariyaat Maligaliurvingmungaugamik. Quviahuktut qun’ngiarimikni ilauyuqnginnik. Katimayitkut ilitariyaayut Minista Taparjukmit Pitquhiliqiitkunnut.

Piqqusilirivvik – uqaqtakhangit Havaakhauhiq Tutqikhaiyi

Tamna Havaakhauhiq Tutqikhaiyi naunaipkaiyuq uumuuna Piqqusilirivvik Nunavut Pitquhiniqmut Ilihaivikhaq Kangirluraapikmi iniqtiqniaqtuq upin’ngami 2011.

Tamapta Maliktakhavut – uqaqtauyuuq ADM-mit EIA-mut

ADM-nguyuuq EIA-tkunnut naunaipkaiyuq uuminnga Tamapta Maliktakhavut. Naunaiqtitaa kavamatkut atauttimuurahuaqtaa IQ kavamatkut aulaninganut, angmaumayuuq uqarumayunut pitquyauyakhamut ihuarhaininnganik.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

- Atauhiq ilauyuq apiriyut kavamatkut ihumagigumik akinga atuqtitauninnganik nunavunmi. Uqaqtuq “piqaqtuq inuit havaktut, kihimi ayurhaliqpaktut iglup akikhanginnik. Iglunga akikhaa akituvallaarumi ayurhautipkaivaktuq. Ikayuuhiaqhiliqpalluaqtut havaguiqhimalutik. Tamna ikayuutaungittuq”.
- Katimayitkut pitquyaa ihariaginikka ikayuutauyumik havakvikhaq tamaita nunallaani katitiqninnganik IQ-mik ikayuutikhamiklu ukunikka IQ ilihimaninnginnik. Tamna

havakvik taiyauyukhaq Inuit Qaujimajatuqangit Tukisigaiarvik (IQ Ilihimaninngit Naunaitkutat Havakvik). Takuyumayullu manikhanik tuniyauyuq tikkuariamikni uuminnga Inuit kiudjauiyuyukhaq/ikayuqtikhamiklu hivuliqtiuyuq tamainni nunallani. Inuit hivuliqtiqaqtuugaluat tamainni nunagiyamikni taiyauyuq *tuqqatarvikmik*. Katimayiitkut ihumagiut una hivuliqti piqangittut nunagiyamikni.

- Katimayiitkut uqaqtut tahapkuat Inuit pitquhinginnik ihuarhigiami ilagiiktut ihumaalutigiyamiknik atuqtaungittuq taimaa inuuhiriyiitkut aqhaaraangamitku nutaqqat. Ilauyut takuyumayut nutaqqangit ataattiamungaqtitauyukhaugaluat pittaaqqata.

March 23mit-26mut, 2010 – Iqaluit

Katimadjutinga

1. Uqaqtakhangit Minista Taparjuk CLEY-kunnut.
2. Tamapta Maliktakhavut
3. *Inuusiliriniq* uqaudjauyumik ikayuqtauyuk nakurudjutikkullu – uqaqtakhangit Gamailee Kilukshak (IQK katimayiuyuq)
4. Qangaraaluknitat Nutaqqat Angayuqqaaminit Aullaqtitauvaktut Ahinut Sikuuriamikni – uqaqtakhangit Andre Tautu (IQK katimayiuyuq)
5. Ihariagininnganik ikikliyuumiqniq ihumaliurut
6. Inirniriit Pinahurutit Maligaq – uqaqtakhangit ADM-nganit CLEY-kunnut, Naullaq Arnaquq unalu Susan Qamanig

Uqaqtakhangit Minista Taparjuk CLEY-kunnut

Minista Taparijuk uqaqtaa qanuraaluktut akhuurutauyuk havaanga ilihimaninngillu katimayiitkunnut ittuq Nunavut Kavamatkunnut. Uqaqtuq uuminnga Tamapta tikinnahuaqtangillu uuminnga ihumaliurut, atauhiq ittuq ihariagininnganik ikikliyuumiqniq. Apiriyuq uqaqatigilugit katimayiitkut ukunuuna ihariagininnganik, apiriyuqlu taininnga *aksujuq* ihuatqianguva tainiq uumunnga “ihariagininnganik”.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

Angiqtauyut katimayiitkut taininnga *ajuqsarunniiqpaallirutiksanik* ihuatqiaryuaqtuq tainiq uumunnga “ihariagininnganik” ihuaqmat pikmatlu tahapkununnga havangittut havaktutluuniit. Uqaqtut

ihumaliurutinga uuminnga “ihariagininnanik” (*ajuqsarniq*), uqaqtutlu kaaktut niqikhaitutluuniit
iglumikni nunagiyamiknilu niripkakhaktukhaq ilamiknut.

Tamapta Maliktakhavut

Katimayiitkut ihivriuqtait taiguagakhaq tikinnahuaqtangillu uuminnga Nunavut Kavamanga taimaa hitamanut ukiunik. Apiriyut nunallaangit ilauvat ihumaliuqtillugit titiraqninganut uuminnga maliktakhavut. Ihumagiyut katimayiitkut ilauyukhaugaluat ihumaliuliqqata qanuriliurutinginnik taimaa hitamanut ukiunik: “nunallangit ilihimayut kitunik iniqtiqtukhat. Nakuuniaqtuugaluq inirniit ilaliutigumitku”.

Inuusiliriniq uqaudjauyumik ikayuqtauuyuk nakurudjutikkullu

Gamailee Kilukshak inuknut uqaqtuq uuminnga *inuusiliriniq* uqaudjauyumik ikayuqtauuyuk nakurudjutikkullu. Ayuittiaqhimayuq uqaqtumik ikayuqtiuyuk Mittimatalikmi, ihumagiyuk taimaa Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut atuqtaunginnarumik tamainni nunallaanginni, ikitqiyauniaqtuugaluq inuit aaniarvikmiiniaqtut itiqtauhimalutikluuniit. Ilaunginnaqtuq nunamikni Apirhuiliriyiitkut katimayiinginnut, uqaqhunilu kavamatkut havaktinginnut, Palihihamatkunnut, munarhitkunnut, inuuhiliriyiitkunnutlu. Hapkuat uqaqtakhangit ayuirhapkaiyait nuulihaaqtunut nunamiknut inuit pitquhinginnik piliraangata inuit ihumaalutigiyamiknik. Tamna naunaitkutat tuniyaa kavamatkunnut havaktinginnut nakuutqiamik kangirhidjutimik Inuit pitquhinginnik pidjutikmallu angikliyuumiqtittaa qanuriliurutinga havaanginnik.

Qangaraaluknitat Nutaqqat Angayuqqaaminit Aullaqtitauvaktut Ahinut

Sikuuriamikni

Andre Tautu Igluluaryukmit inuknut uqaqtaa in mip unipkaanga taimaa Qangaraaluknitat Nutaqqat Angayuqqaaminit Aullaqtitauvaktut Ahinut Sikuuriamikni, qanuqlu mamihaiyuq pimmaqluktitauyuq talvani itilluni. Uqaqtuq qanuraaluktut hulidjutivaktut nutaqqat sikuurvikmi, kihimi

naunaiqtitaalu qanuqtut ayurhaqtipkaiyuq angayuqqaanganut taimaa “ukpiriqpiaqhugu Faalatkut sikuurvingit” talvuuna aullaqtitait nutarangit, ukiulinnuat tallimanik, sikuurvikmut ungahiktuq aullaarvikminit nunagiyaminittu. Uqaqtuqlu qanuraaluktut akhuurutauyuq mamihaidjutimut pinahuarutit tahapkununga ayurhaqtitauyut uumannga Qangaraaluknitat Nutaqqat Angayuqqaaminittu Aullaqtitauvaktut Ahinut Sikuuriamikni.

Ihariagininnanik Ikikliyuumiqniq Havaqatigiiktut

Tamna Tutqikhaiyi IQ-kunnut naunaiqtaa qanuqtut kavamatkut havakvingit havaqatigiiktut naunairiamikni uqaqlugu ihariagininnanik Nunavunmi. Sapiriyuq uqaqtamiknik katimayitkunnut ihumaalutigiyanganik ihariagininnanik.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

Katimayitkut takuyut ikayuutikhanik angunahuayuktunut naunaigiami niqiqainnaqtut nunallaani. Atauhiq ilauyuq pitquyaat “amihunik manikhanginnik, An’nguhiqilluakkunnut tuniyukhalluaq havaktittigiami angunahuaqtinik qakunnguraikpat tatagiamikni nunallaani qiqittiivingit niqainnaqnik; niripkainiaqtaa Inirniriit, aippaqangittunut nutaqqalgit tahapkunungalu piqangittut angunahuarutikhamiknik”. Aadlattaq Iniqniq uqaqtuq qanuqtut tamna nutaaq pidjutaut pittaalaqivagaa tahapkunanut ulaasiqtut pigiamikni niqinik: akituvallaakmat niuviriamikni niqinik situamit, akituvallaaqmatlu “angunahuarutimut hanalrutinik, sikiituumik” angunahuariamikni niqikhamiknik”; qanuriliurutikhaittuq ihuarhigiami. Aadlattaq ihumaalut qiniqtauyukhaq, uqaqtauyukq atauhiqmit ilauyuq, una piyakhangit kinaliqaak ulaasiqtuq uqarumiuk tamaat maniliuqtamiknik – humaangittuq qaffi taalauyuq: “kinaliqaak ulaasiqtuq maniliurumi mikiumik ulaasiqvikhanganik, naunaiqtakhaa talvuuna ulaasirutinganit piiqtauyukq”. Piiqatukhaugaluq ihuarhaqhimayumik manik maniliuqtaanik piiqtautinnagu ulaasiqvikhanganit. Katimayitkut qun’ngiaqtaitlu ulaasiqniqmut naunaitkutingit angikliyuumiyuittuq niqit situami akituvyakhigaangamik, pipkaidjutiyuq tahapkuat niqiqalluangittut niqairutiqpiaryuumiutiyumik. Katimayitkut takuyumayut niqit manikhangit ikikliyuumiqtukhaungittuq, ikayuutautillu ukunatitut niqinik aqiuqtuqtut aadlat inuit atuqtakhariyakharaluanga, tahapkunainnaungittunut niuviqtut kiinauyaqarvikmit hunavaluknik atukkiinarialik naunaitkutiqarumik.

Katimayiitkut pitquyaa taimaa ayuirhaidjutimut ikayuqtikhamik sikkuuqtunut iniqtirahuat iliharutimiknik, unalu inuuhidjutimut ayuirhainiq pinahuarutit ikayuqniaqtuq ikikliyumiriami ihariagininnganik. Taimaa angayukhiit iliharvinga naunaitkutingit ihariagiyauyuq nakuutqiamut havaavikhamiknik, katimayiitkut takuyumayut amigaittunik pinahuarutit ikayuriami inuknik iliharutinginnik iniqtiriamikni. Unalu, ilihainiqmut pinahuarutit, ukunatitut angayuqqaangurniqmut, iganiqmut, angunahuarniqmut aaktuqniqmullu ilihaidjutikhanik, angikliyumiqniaqtuugaluaq inuit inuuhidjutimut ayuitakhangit angikliyuumiqlugulu nakurudjutingit.

Inirniriit Pinahurutit Maligaq

Naullaq Arnaquq, ADM CLEY-kunnut unalu Susan Qamanig uqaqtuq ukunuuna Inirniriit Pinahurutit Maligaq.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

- Katimayiitkut takuyumayut atauhiq Katimajiit katimayiuyuq uqaqtukhaq Maligaliurvikmi piliriamikni ilauyut.
- Katimayiitkut takuyumayut agyarutikhamik inirniriinik nunamikni hulilukaalirumik.
- Katimayiitkut pitquyaat piqaqtukhaq inirniirnik ikayuutikhanik tamainni nunallaanginni atuqtaunginnaqtunik pitqutigiyakhanganik, ukunatitut naunaiyainiq qanuriliurutingit nanminiqagtunut taaksilirininnganik kimulluuniit hivayaqtukhaq urhuqyuaqarvik ihuarhaqtukhamik humilliqaaq piniaqqa nutaamik urhuqyuaqarvikhanganik.
- Katimayiitkut takuyumayut manikhaqarvinnuanguit situami titiraqhimayukhat Inuktitut.
- Katimayiitkut apiriyut Inirniriit inutquarhauitingit taimaaqtauniaqqa Kaanatap Kavamanganit.

October 27mit-29mut, 2010

Katimadjutinga

1. Inuit pitquhinginnik nutaqqiqiniqmut
2. Inuit *inuusilirniq* unalu Inuit *mamisarniliriniq*

Nutaqqiqiniqmut

Katitiqhimayunik ilihimaninngit ukunanik Inuit pitquhinginnik nutaqqiqiniqmut piumayangit katimayiitkut takuyut qangaraaluknitamit ublumimut qablunaangit nunanganit pipkaidjutihimayut aadlanguqtitaa qangaraaluknitat Inuit nutaqqiqiniqmut piyanginnik. Atauhiq ilauyuq uqaqtuq qablunaat nunagiyangani pitquhingit angayuqqaanguqhimayut piquaqtuq ahinit pihimayut llinniaqtuliriyiitkut atuqtamiknik “ahinunngaqtittiyuq nutaqqaptiknik”; takuyumayuq Inuit pitquhinginnik nutaqqiqiniqmik atuliqitiffaariami. Aadlattaup katimayiuyuq pipkaidjutiuyuq takugiami amihunik “inuulramiit aliagiyut nutaqaqigiami inuit pitquhimitigut”.

Inuit pitquhingit pihimayuq qun’ngiarniqmit ikayuqtiutimitlu. Taimaa nutaqqat ahiniitkaangata angayuqqaamiknit, hungiutigiyayuq taamna Ukiuqtaqtumi, ulapiqutigiyayuq Inuit pitquhinginni. Atauhiq ilauyuq apirhuqtuq qanuqtut “nutaqqiqiniqmut pivaktuq taimaa nutaqqangit sikuuqtillugit angayuqqaangittauq piqatigingittugit sikuuqtillugu?” Aadlattaup katimayiuyuq uqaqtuq “angayuqqaat nutaqqamikniugatairuknaiqmata. Nutaqqat aniilukaanginnaqmata unnugaangat hulilukaaqhutik”. Tamna nutaaq atuqtaungittuq pidjutinga hakugikpiaqtuq, pittaanginnaliqhugu ilagiiktuni; ikayuutingit, angayuqqaangulihaanut ilihaidjutinitut, ilihaidjutauyuq hunavaluk unalu katimadjutingit Inirniirunut ihariagiayut nutqaqtiriami ayurhautinga ikyuqtukhaq ikayuriami ilihapkailugit angayuqqaat Inuit pitquhinginnik nutaqqiqiniqmut.

Katimayiitkut aadlanut uqaqtaat una ilihimaninngit ukunanik Inuit pitquhinginnik nutaqqiqiniqmut:

1. Nutaqqat 12nguqtinnagit ilauyukhaungittut iluviqhilirumik; qangaraaluk, Inuit iluviqhilirangata mallaupkayuitaraluangit nutaqqangit.
2. Talvannga ayurhautigiyaayunik ahinit qarridjaayunik qablunaat nunanganit, nutaqqat atuinnaaliqtut *Qallunaat* pitquhinginnik, humaagihuiqhugit ilatiknut. Inirniriit takuyaat ulapiqutigiyuq Inuit pitquhinginnik pimmarittumik piyuq angayuqqaat: angayuqqaat hivuliqtiuyukhaugaluat iglumikni ukuangungittut “nutaqqat pimmarluktittiyut angayuqqaanginnik”.
3. Hapkunani ahinit qarridjaayut, nutaqqat ayuiliqtut ihumaliurutinik ukunanik “pilaarutinginnik”, ilaani ayurhautipkaiyuq Inuit pitquhinginnik: ihumaliurutaa uuminnga “aadjikutaanik ukiuqalluaqtut” Kaanataup Maliganganik, una uuktuutigillaklugu, kangirhitaungittuq Inuit pitquhinginni, nakuungittumiklu piyut qangaraaluknitani inuit ilagiiktut tunngavingani. Inuit pitquhingit iliurayut angayuqqaat talvunnga atanniuyukhaq/pimmariktumik piluni ukunanit nutaqqangit taimaa kihimi tamarmik angayuqqaangit huiqqata. Atauhiq ilauyuq uqaqtuq qanuqtut Inuit “qun’ngiaqtukhat ayuiqlutiklu inirniriinit pitquhinginnik hulilukaaliraangata. Naalaktukhauyugut maamaptiknik paapaptikniklu. Taimaa huiraangata talvatuq avaluittumik inuuniaqtugut”. Katimayiitkut takuyaat “nutqarvikaqtuq nutaqqamit angayuqqaamut taimaa una kavamatkut maliganganit”.
4. Angayuqqaat hiqnaangitakhaa nutarani aadla angayuqqaaringitaanit huaktuiliqqat.
5. Iqquaqarniq, hapummiplugu nutaraq, irialaaqlunilu pitquhigingitaa Inuit pitquhinginnit.
6. Iquhimaittumik ilumuurutaayuyuk atuuqtayukhaq nutaqqani, unalu “ilagiiktut piqpagiutilluaqtut taimaatut”.

7. Nutaqqat tuhaayukhaungittut angayuqqaangit nakuungittumik uqaqtumik nutaraminik taimaa “nutaraa ayurhautipkaivakmat naalaktaminik”. Uqariami nutaram ihumaalutigiyamiknik naalaktillugit aadjikutariyaa “pimmarlukniqtuq” Inuit pitquhinginni, uqaqtaminik atauhiq ilauyuq: “taimaatut ayurhautipkainiaqtuq nutaqqap mihiknarutinga uumatingani”.

Inuit inuusilirniq unalu Inuit mamisarniliriniq

Katimayiitkut ihumagiyut taimaa Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut atuqtaukpat Nunavunmi inugiakpallaarniaraluaqtut kuatiriaqtutunik. Atauhiq ilauyuq, ayuittiaqhimayuq uqaqhuni ikayuqtiuyuq nunamikni, uqaqtuq Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut pivaktuq malikhugu pingahuuyunik pitquhinganik: inuk “uqaqhuni ikayuqtauyuq Inirnimut malruuknik ayurhautiminut pigiami pipkaidjutiuyuq inuup hulilukaarutininik. Taimaa aadjiktaanik piinalirumi, pingahua atuqtakhanga tamna inuk ayurhaqtuq munaripkailugu ihumaalutigiyamiknik avalittumik; ikayuqtaulimaittutit talvani”.

Ukunuuna uqaudjauyumik ikayuqtauyuq inuk mamihainiaqtuq. Atauhiq ilauyuq uqaqtuq sikuuriaqmat Qangaraaluknitat Nutaqqat Angayuqqaaminut Aullaqtitauvaktut Ahinut Sikuuriamikni ayurhaqtipkaiyaa, pipkaidjutiuyuq amigaittunik inuknik nuliaqhiqniqmut nuliaqhirumangitilluni. Ihumagiyuq uqaudjauyumik ikayuqtauyuq mamihapkaittaaqtuq: “inuit uqaudjaugumik ikayuqtauyut kinamiqaak ukpiriyanganik ... maminiaqtuq. Tamna inuk aadlanut uqarumi tamna inuup ihumaalutigiyamiknik, hii, maminniaqtut. Qilaminnuq mamilimaittut”. Uqaqtuq “taimaa inuk

nuliaqhirumi nuliarhirumangitilluni, uqaqtukhaq qanuqtut ihumagiyanganik uumatiminit qialugulu
ihumagiyaminikilu. Taimaatut pitquhiriyanga tamna inuk mamittiariami kayumittunnuamik. Nutaqqangit
takuniaqtaa aadlangurninngalu. Nutaqqangit malikniaqtaa mamihaidjutinga inmikkut". Aadlattaug
katimayiuuyug tahapkuat uqaudjauyumik ikayuqtauyug nunamikni 22nik ukiunik aadlanut uqarumi
atuqtaminik: "tahapkuat inuit inminik pinahuanginnaqtut, nuliaqtauyut nuliaqtauyumangitilluni,
aippaqaqtut ihumaalutigigaqtut, pimmarluktittut angayuqqaaminut nikaliqtutluuniit, mamihaqtaaqut
uqarumik ayurhautinginnik. Inuit imiqpaktut atuqhutiklu aangayaarnaqtunik puiguriamikni
ayurhautinginnik, kihimi mamiharumagumik, inuuhinginnik".

June 7mit-9mut, 2011 – Iqaluit

Katimadjutinga:

1. Uqaqtakhangit – DM-nguyuuq CLEY-kunnut, ilauluni Maligaliurvikmi atauhiqmik ikaarnimik
2. Uqaqtaminik 8nguyut Naunaipkainiq Ilumuurutinginnik
3. Inuit Qaujimagatuqangit uqaqtaminik: Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuutauyuq;
aaniaqtailiniqmut nakurudjutikkullu
4. Uqaqtakhangit – Uqaqtauyut Unipkaat Havaakhauhiq – Joanna Quassa
5. Ihivriuqlugu IQ Havakvingit ihumaliurutikhat 2010mit - 2013mut

Uqaqtakhangit – DM-nguyuuq CLEY-kunnut

DM tunngahuktittiyuuq katimayitkunnut, uqaqtaalu quviahuutinganik katimayiinginnut.

Ikayuutigiyaa akhuurutinanga havaanga piliuriami pitquhilluamut piyut kavamatkunnik, uqaqtuqlu piyakhangit piliurhimayut katimayitkunnit ihumagiyaayukhaq akhuraaluk kavamatkunnit.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

1. Katimayitkut pitquyaukmat piqaqtukhaq havakvik nunallaani Inirniriit aadlanut uqaqtakhangit IQ ilihimayanginnik.
2. Katimayitkut naunaiqtaat sikuuqtut sikuuruiqhimayut iniqtiqhimaittumik ilihaqtaminik amigaqpallaaqtut, sikuuqtutlu tuniyaunginmata pidjutikhanginnik aadlanguriami. Ihumagiyut IQ Naunaipkainiq Ilumuurutinginnik *inuuqatigiitsiarniq* unalu *pilimmatsarniq* atuqtaunginmata; atuqtaugumik, tahapkuatlu sikuuruiqtut tuniyaunaiqtut aadjikutaanik pidjutikhanginnik nakuuyumik, inuuhiqmik tahapkunatitut sikuurutimiknik iniqtiqhimayut. Hapkuat inuulrammiit

akhuurutauyukhaugaluat pigiamikni. Atauhiq ilauyuq pitquyaukmat uqaudjiuyumik ikayuqtuq havaktiluuniit tamainni nunallaani ilitariyauyukhaq havaktukhaq sikuuruiqhimayunulluaq. Takuyutlu amihumik ihariagiyanganik tahapkunanut *iliarjuit* (angayuqqaangittut): “uqaqtaunginnaqtugut munariyakhavut”.

Inuit Qaujimajatuqangit Naunaipkainiq Ilumuurutinginnik kavamatkunni

Katimayitkut takuyuitaa Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut atuqtauyuk kavamatkunni. Uqaqtut taimaa “Aaniaqtuliriyiitkut Inuuhiliriyiitkullu kangirhiyut Inuit *inuusilirijjusingit*, ikitqiyauniaqtuugaluaq inuit ihariagiyut munarhitkunni takuyauyukhat”. Ihuarhigiami una ihumaalutigiyauyuq, pitquyaat tamaita nunallaat piqaqtukhat havakvikmi taimaa pigiamikni uqaudjauyumik ikayuqtauyuk unalu IQ-mik uqaqtaugiami inirniimit. Katimayitkut ilitariyaat, kihimi, tamna inuk aturumi aangayaarnaqtunik imiqmikluuniit, aadlat ikayuutingit ilaani ihivriuqtauyukhaq: tahapkuat “aadlanguqtitauyut aangayaarnaqtunik imiqniklu aadlanguqtut, qayangnaqhiyullu ilamiknut inmikmullu. Uqaqtauyukhaugaluat paliihimamut inuuhiliqitkunnutlu”.

Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut unalu aaniaqtailiniqmut

nakurudjutikkullu

Inuit qangaraaluk ihumagiyut timing ihumangalu atayut; kinaliqaak ayurhaliqpiarumi ihumamitigut mamiahukniqmik, mihiknaqtut ulurirutingit naunainmat timimi. Atauhiq ilauyuq uqaqtaa unipkaanga aqiaruqmini kaansaqaqtumik: “uqaqniaqtara qanurittumik mamihaidjutikhamik piqaqtunga kaansaqaqalirama aqiarumni. Iilitariyakhara naunaiqlugulu inuuhira angayuqqaangirahuat nutarara. Naunaiyaqtara atuqtamnik angiklilirama, talvannga pikmat. Mamihailiqhunga tamna Inuit pitquhinginnik, piiqtauyunga aaniarutimnit. Ilihimayunga piqaqtuq Inuit mamihaidjutikhanganik

ukunuuna Inuit pitquhinginnik mamihaidjutikhamut”. Katimayiitkut angigtut taimaa Inuit pitquhinginnik mamihaidjutimut atuqtaunginnarumik ikitqiyauniaqtuugaluq inuit aaniarviliaqtut kaansaqaliqtutluuniit.

Tamna Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut atuqhugillu ilagiiktuni ayurhauingit tammaliqtuq qanuriliurutinginnit inuuliriyiitkut, sikuurviit unalu kuatiliqivingit. Katimayiitkut pipkaidjutiumayut inirniiriinik atanniuqalluarutiukhat inuk apirhuqtaulirumi, una uuktuutigillaklugu. Atauhiq ilauyuq qun’ngiaqtait tamna “Inirniiriit ittut nunamikni Apirhuiliriyiitkut katimayiinginnut ihumagiyut piqangittut atanniutimik ikayuriangani ihuinaaqtut”. Tamna ilauyut pitquyaat tahapkuat ikitqiamik kuatitutigiqagtut tunigiami uqaudjauyumik ikayuqtauyut inirniiriimit. Katimayiitkut takuyumayut amihunik inmiknut ihumagilluaqtunik, aaniaqnaittumik pigumik unalu mamihainiqmut ilihaidjutikhanik tahapkununga itiqtauyunut.

IQ Havakvingit ihumaliurutingit - 2010mit - 2013mut

IQ Tutqikhaiyi tuniyut katimayiitkut naunaitkutamik uuminnga IQ Havakvingit maligaq ihumaliurutikhat 2010mit-13mut.

Uqaqtakhangit – Joanna Quassa uumuuna Uqaqtauyut Unipkaat Maligaq

Quassa naunaipkaiyuq uuminnga Uqaqtauyut Unipkaat Havaakhauhiq. Naunaiqtaalu, ublumimut, piliuqtut 3 hannanik nipiliuqhimayunik Inirniiriit unipkaanganik katitiqtauyut tamainnit avikturhimayunit.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

Katimayiitkut quviahuktut Inirniiriit ilihimaninngit nipiliuqtauliqtut atuqtauliqtutlu kavamatkunni ikayuutikhangit uqaqtauyutlu Nunavunmiutanut.

November 2mit-4mut, 2011 – Kangirluraapik

Katimadjutinga

1. Uqaqtakhangit Meeka Arnakap
2. Uqaqtangit: aaniaqtailiniqmut nakurudjutikkullu
3. Ilagiiktunut Ningaqtailiniqmut Maligaaq
4. Pulaarniq Ilisaqsivik Inuup Nakurudjutikhaqarvinganut
5. Nunavunmi Ittut Nunangit Atiliurniq Katimayiinginnut – 6nguyut ilauyut katimaniaqtut

Avikturhimayumi Nunaulyaliqinirmut Ilihimayuq uqariami Nunavuutim nunanganik atiqtuiniqmut havaakhauhiq.

Uqaqtakhangit – Meeka Arnakaq

Meeka Arnakaq piliuqtuq hitamanik mamihaidjutikhanik unalu ilagiiktunut nakurudjutikhamut taiguagakhat ukunanit Inuit takuyaminik: *Angikliyuumiqtuq Inuup Avatinga Aaniaqtailiniqmut Inuugiami: tunngavik Iglumit; Nutaqqiqiniqmut Taiguagakhaq; Havaqatigiikniqmut Havaamullu Ilauniq Ilihaidjutikhaq; unalu Piqaluyaqmi Mamihainiqmut Taiguagakhaq.* Uqaqtait tamaita taiguagakhat.

Ilagiiktunut Ningaqtailiniqmut Maligaaq

Aaniaqtuliriyiitkut Inuuhiliriyyiitkullu apiriyut qanuqtut ihumagiyamiknik ukunannga katimayiitkut ukunuuna Ilagiiktunut Ningaqtailiniqmut Maligaaq.

Katimayiitkut takuyaata piqaqtuq ningaqtunik ilangani ilagiiktuni nunagiyamikni. Ihumagiyut pipkaidjutivaktut aangayaarnaqtunit imiqmitlu pimmalurtiriyut. Ikayuutiqalluanguinmat pigiami ipirailailaqtijutikhamik ingattaqtuq tamna ihumaalutigiyauyuq. Tamna ilauyut ihumagiyut ipirailailaqtijutikhamik hivulliqaarutauyuq nutaqqat arhaaqtauvaktut angayuqqaaminit,

ihumaaluutipkaidjutivaktuq talvannga ningarutipkaivaktuq: taimaa angayuqaat pittaarumik ukunuuna Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut nanigiamikni ayurhautipkaidjutinganik, katimayiitkut ihumagiyut tamna angayuqaat nakuutqiamik angayuqqaangurniaqtuugaluaq.

Piyakhangit:

1. Mamihaidjutimut ilihavikhiqaqtukhaugaluaq aturluni Arnakap makpiraanginnik, taimaa inuit naunairiami ayurhautipkaidjutingit huuq iqhinaqhiyuq.
2. Ququurut atuqtauyukhaq sikuuqtunut.
3. Igluqaqtukhaugaluaq, qimaavikhaq iglu tamaitami nunallaani, nutaqqat qimaavikhaanik talvani ittukhangani.
4. Inirniriit ikyuinnaqtakharaluangit ulaasiliqitkut. Atauhiq ilauyuq uqaqta uuktuutaut qanuqtut una nakuuyumik piyuq Mittimatalikmi: ulaasiliqiyii hivayaqtuq inirniriimut ikayuriami ayurhautiqaqtumik talvani angayuqqaq tiguaqtitaulraaqhuni nutaraminik piunaffaaqhugu. Tamna Inirniriup uqaqatigiyaa ihuarhaqhugulu ayurhaut, talvannga nutqaqtiqhugu paliihimanik aadlanikluuniit havaktunik.
5. Nunavut piqaqtukhaugaluaq aangayaarnaqtunik imilaiyarvikmiklu nutqariamiknik.

June 26mit-28mut, 2012 – Iqaluit

Una kingulliqaanguyuq katimadjut Pingahuanut IQ Katimajiit.

Katimadjutinga

1. Uqaqtakhangit: ADM-nguyuuq CLEY-kunnut
2. Aaniaqtuliriyiitkut Inuuhiliriyyiitkullu – pitquyaa aadlangurninnga nutaranut ilagiiktunullu
Ikayuutikhat Maligaq
3. Nunavut Nutaqqat Inuulrammillu Ilauyuuq MaligaqInirniriit Inuulrammiillu Pinahurutit (nutaag
havaakhauhiq)
4. Pitquhiliqiyiitkut – Inirniriit Inuulrammiillu Pinahurutit (nutaag havaakhauhiq)
5. Inirniriit Pinahurutit Maligaq

Uqaqtakhangit – ADM-nguyuuq CLEY-kunnut, Naullag Arnaquq

Tamna ADM-nguyuuq CLEY-kunnut quyagiyait katimayiitkut nakuuqpiaqtumik tunikmata Nunavut Kavamatkunnut. Uqaqtuuq GN-kut maliktakhaat ilaliutigiami IQ-nganik tamainni pidjutauyut kavamatkunni, taimaalu IQ-nga akhuraaluk piyakhaq. Uqaqtuuq aullarumiguuq kaanatap katimadjutinginnut Kalaakliimullu, katimayiitkut havaangillu kavamatkunni tuhuyauyut aadlanit kavamanganit.

Aaniaqtuliriyiitkut Inuuhiliriyyiitkullu

Tamna havakvinga tuniyuuq pitquyaanik aadlangurninnganik ukununnga Nutaqqat Ilagiiktullu Ikayuutikhat Maliganganut.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

1. Piqaqtukhaugaluq hakugiktumik uqaqtumik Maligamut ukununga Inuit Nuatqatigiiknikkut Ukpriyainnik.
2. Tamaita ulaasiliitkut piqaqtukhaugaluq Inirniimik uqaudjiuyukhamik.
3. Piqaqtukhaugaluq amihunik ikayuutikhanik aippaqangittunut angayuqqaanguyut, ukunatitut Inuit pitquhinginnik nutaqqiqiniqmut ilihaidjutikhanik manitigullu ikayuutikhanik pinahurutimik ikayuriamikni atuqninnganik akhuurutauyuq aippaittumik angayuqqaanguyut.
4. Munariyut nutaqqanik ilihapkaidjutauyukhaq munarittiarimikni nutaqqanik munariyamiknik.
5. Piqaqtukhaugaluq pitquhiliriniqmut naunaipkainiq ilihaidjutikhamik nutaamut ulaasiliiqinguqtunut.
6. Qanuraaluktut ulaasiqtauyuq ihivriutauyuqhaugaluq: mikivallaarmat.

Nutaqqiqiniq

Katimayitkut uqaqtaa ilihimaninngit nutaqqiqinirmut. Atauhiq ilauyuq uqaqtuq qanuqtut ilihaidjihimayuq katuhirhiniqmut nutaqqiqinirmullu inuuhuktuutilluni: “angkliliqhunga, ayuirhaqtauyunga qanuqtut piyakhaq nulat ilaptikniklu. Uqaqtauyunga nakuungittumik uqaruilunga aipparma angayuqqanganik. Hamma uuktuutigiyauullaktut kitunik ayuirhaqtauyunga inuuhuktuutillunga”. Aadlattaq katimayiyuq itqaumayuq qanuqtut “biibinnuat munariyauyut”; ihumagiyuq angayuqqaat qanuraaluk tuhaalimaittuq nutaqqangit, pipkaidjutigivaktuq “inuuhinganik aadlanguqtiriniq” nutaramut; tamna “angayuqqaat ataatiangilluuniit ayurhaqpakput nutaraup qanuqtut piyut ataattiamiknut”. Angayuqqaat tuniyakhaungittut “piumayamiknik nutarap”. Aadlattaq katimayiyuq angigtuq: “ublumi angayuqqaangulihaat nutarangit hunavalukmik piumagaangat naalainnaqhugit, pilluangiplugu angayuqqaq naunaiqtitaa nutaranganik”. Katimayitkut takuyumayut Kavamatkut piliriami amihunik ikayuutikhaq pinahurutit aippaqangittunut angayuqqaanguyut, ukunatitut nutaqqiqiniqmut ilihaidjutikhanik. Atauhiq ilauyuq pitquyaukmat “apiriinarlugu aippaittuq angayuqqaq, angutauyuq

angayuqqaq, ikayuqtaugumagumi nutaqqiqiyukhamik angunahuaruaqtilluni” apiriluguluuniit “arnaq aippaittumut angayuqqaanguyuq, hulilukaariami” ikayuutauniaqtuq.

Aaniaqtailiniqmut nakurudjutikkullu

Katimayiitkut takuvagaat ihariagilluaqtanganik angayuqqaangittut tahapkuat inuulrammiit ayurhaqtullu ipiraillailaqtutikhamik. Atauhiq ilauyuq uqaqtut ihariagininnga imilaiyarvikhamut pinahuarutit taimaa pikmat “inuulrammiit ayurhautipkaiyut aangayaarnaqtunit ataatiangit ayurhaqtipkaivaktangit. Qangaraaluknitat ublumimut aadlanguqtuq”. Aadlattaq katimayiuyuq ayuittiaqhimayuq uqaqhuni ikayuqtiuyuq uqaqtuq ayurnaqqhiyuq ikayuriami uqaqhugit aippariiktut taimaalimaittut aangayaarnaqtunik imiqniklu, kihimi takuyaa Godmit tuqhulayut ikayuquplugit.

Nunavut Nutaqqat Inuulrammillu Ilauyuq MaligaqInirniriit Inuulrammiillu

Pinahurutit (nutaq havaakhauhiq)

Uqarahuat: Rhoda Audla, Maliganik Qauyihaiyi, Nunavut Ikayuqtiuyuq Havakvik; June Shappa, Hilaryuaptiliriniqmut Uqaudjiuyi, EIA-mit

Tahapkuat uqarahuat naunaipkaiyuq uuminnga Nunavut Nutaqqat Inuulrammillu Ilauyuq Maligaq, ukuatlu kitut havaanga uuminnga Nunavut Nutaqqat Inuulrammillu Ikayurninnganut Havakvik inniaqtut. Naunaiqtait Havakviuniaqtuq ikayuriami ihuatqianik pilaarutingit ihariagiyanginniklu nutaqqat Nunavunmi. Inuit ihumaalutimiknik aaniqtailininnganut munarininnganullu nutaqqat uqainnariaqaqtaa Havakvikmut. Tamna Havakvik ihivriuginnariaqaqata piliurlunilu piyakhanginnik. Tamna uqarahuat uqaqtut ilaliutipkaininnga IQ-kunnut ikayuutauningani Havakvik tuniniaqtaa hivulliutiqpiaqtakhanganik.

Katimajiit apirhuutingit/kiudjutingit:

Katimayiitkut apiriyut naunaiyarlugu havaanganut auladjutinganullu Havakvinganik. Talvuuna, katimayiitkut kiuyut quviagiyanganik piliurninnganut uuminnga Nunavut Nutaqqat Inuulrammillu Ilauyuq Havakvik. Tamna piyakhangit katimayiinit hapkuat:

1. IQ ilaliutiyauyukhaugaluat tamainni piyanginnik uuminnga ikayurninnganut havakvik.
2. Tamna ilauyuq uuminnga ikayurninnganut havakvik piqaqtukhaugaluq inirniirimik uqaudjiuyukhamik.
3. Iluittumik naunaitkutat pipkaidjutimik ilihaqtiqlugit inuit ukunanik ikayurninnganut havakvik havaangillu ikayuutingillu katitiqtakhaugaluat taimaa ilangit nalunaqtut uqauhingit aturninngallu atuqtauyut tahapkunanit uqaqtut havaamitigut pingittut Inuit takuyaminik: atauhiq uuktuutinga uuma uqaqtauyuuq “nipiqaqtipkainiq nutaqqanut”: pidjutinga “nipiqaqtipkainiq nutaqqanut” kangirhipkainginnaqhimaguuq katimayiitkut uqautigiraaqpakhimaplugu.

Naittut Piyakhangit pinghuanut Katimajiit

1. Katimayiitkut pitquyaat tamaita nunallaat piqaqtut Inuit Qaujimajatuqangit Tukisigiarvik (IQ Ilihimaniingit Naunaitkutat Havakvik).
2. Katimayiitkut pitquyaat taimaa Paliihimatkut ihivriuqtaagtut “uqaqtaugumik” kitu inuk qarridjiliqtuq aangayaarnaqtunik unalu/unaluuniit imiqmik nunamiknut.
3. Katimayiitkut akhuuquyait Ilinniaqtuliriyiitkut ilaliutigiami ayuirhagakhani ilihaidjutikhamut qayangnautinganik aangayaarnaqtunik imiqniklu.
4. Katimayiitkut pitquyaat apirhuqtaunahuanut ikayuqtingit hivayautikkut uqaqatigiinariaaqiyukhat tahapkununga apirhuqtaunahuanit.
5. Katimayiitkut pitquyaat Inuit Pitquhingit Maligangit ayuirhaqtauyukhat tamainnit havaktut ilauyulluuniit Apirhuqtauvikmi.
6. Katimayiitkut pitquyaat tamaita nunallaat tuniyauyukhat maniknik tikkuariamikni uqaudjiutikhamik/hivuliqtuyukhamiklu (tuqqatarvik).
7. Katimayiitkut pitquyaat tamna nutaraq arhaaqtakupat ulaasiliitkunniit taimaa ataatiangit anaanattiangit ihumagiyauyukhat hivulliqaami iglumikni ittukhat.
8. Katimayiitkut pitquyaat Inuit Qaujimajatuqangit Katimajiingit ilauyukhat ihumaliulihaaliqqata pinahuarutimik piliurhimayut una pitilluni Tamapta Maliktakhavut (hitamanik ukiunik).
9. Katimayiitkut pitquyaat mamihainiqmut pinahuarutit tuniyauyukhaq inuknut ayurhaqtitauyut ukunanga Qangaraaluknitat Nutaqqat Angayuqqaaminut Aullaqtitauvaktut Ahinut Sikuuriamikni.
10. Katimayiitkut pitquyaat manikhaqaqtukhaq pinahurutiniklu nunallaanut havaktittiriamikni angunahuayuktunik tatagiamikni nunagiyaani qiqittiivingit niqainnaqnik.

11. Katimayiitkut pitquyaat ilihimaninngit ukunanik Inuit pitquhinginnik nutaqqiqiniqmut
katitiqtauyukhaq makpiraaliuqlugulu.
12. Katimayiitkut pitquyaat tamarmik nunallaangit piqaqtut Inirniit havakvikhaanik talvani inuit
pigiamiknik Inuit pitquhinginnik uqaqhutik ikayuqtut.
13. Katimayiitkut pitquyaat Piqqusilirivvik ayuirhagakhat ilaliutiyut Inuit ilihimaninngit ukunanik
huaktuiniqmut, nutaqqiqiniqmut, Inuit *Inuusiliriniq* unalu Inuit *Mamisarnilirniq*.
14. Katimayiitkut pitquyaat katimayiitkut katimayukhat pingahunik atauhiqmi ukiumi.
15. Katimayiitkut pitquyaat Inuit Qaujimajatuqangit maligait piliurhimayukhat kavamatkunni.
16. Katimayiitkut pitquyaat amihunik piqaqtukhaq pinahuarutitik ikayuutikhanginniklu
aippaqangittunut angayuqqaanguyut.
17. Katimayiitkut pitquyaat amihunik piqaqtukhaq ipirailaqaqtutit hamik pinahuarutit
ikayuutikhanginniklu.

